

Zondag 20/09/1914 - ochtendeditie

Ambulances te Brussel.

De heer G. N. de Stoppelaar, voorzitter der Nederlandse Kamer van Koophandel te Brussel, heeft enige bijzonderheden meegedeeld omtrent de beide ambulances, welke de Nederlandse kolonie te Brussel sinds het uitbreken van de oorlog heeft ingericht. De ene staat onder leiding van de heer Hugo Andriessse, directeur van het Belgische filiaal van Van den Berg's Ltd, de andere onder leiding van de heer Kaufmann, ondervoorzitter van de Nederlandse Kamer van Koophandel te Brussel.

Reeds de 8^e augustus waren beide ambulances volkomen ingericht en door giften van Nederlandse en Belgische zijde voorzien van genees- en verplegingsmiddelen, enzovoort. Keukeninrichting, operatiezaal, badinrichting, alles was geheel gereed. Maar eerst op 25 augustus kwamen de eerste gewonden. Sedert stroomden er gewonden in grote hoeveelheid toe. Thans herbergen de ambulances, die samen over 110 bedden beschikken, nog 75 verpleegden. Gaarne zouden zij er meer opnemen, maar de beschikbare geldmiddelen zijn daartoe niet voldoende.

Aan de ambulances is een complete staf verbonden van 48 mannelijke en vrouwelijke verplegers, van wie een groot gedeelte gediplomeerd. Twee derde daarvan zijn Nederlanders. Van het Belgische Rode Kruis, waaronder de ambulances zich geschaard hebben, kregen zij de autorisatie tot het gebruik maken van de Rode Kruisvlaggen en de banden om de arm met het rode kruisteken. Maar ze hebben van het Belgische Rode kruis niets aangenomen en alles uit eigen middelen bekostigd om juist het Nederlandse karakter van deze ambulances te doen uitkomen. Dat karakter, volkomen onzijdig en tot hulp aan alle gewonden bereid, zonder onderscheid van

nationaliteit, blijkt ook uit het op de buitendeuren aangebrachte opschrift: de ambulances der Nederlandse kolonie nemen op en verzorgen de gewonden van alle oorlogvoerenden, zonder onderscheid van nationaliteit. Daaronder staat: Conventie van Genève.

De ambulances kunnen het met de beschikbare middelen nog een week uitzingen, doch hebben dringend behoefte aan versterking daarvan. Daarom wordt een beroep gedaan op het Nederlandse volk om de ambulances in staat te stellen mede hen, die op de slagvelden gewond geraakten, te helpen. Indien de gelden ruim vloeien, zullen ook meer dergelijke ambulances in België kunnen worden gesticht, waaraan veel behoefte is. Het Centraal Comité voor Nederland, voor een Nederlandse ambulance in België, waarvan penningmeester is de heer A. F. J. Romswinkel, Kanaal 12, te 's-Gravenhage, heeft reeds fl. 1900 voor dit doel naar België overgemaakt, doch houdt zich voor meer giften ten zeerste aanbevolen. Pogingen worden in verband daarmee aangewend om in verschillende plaatsen van ons land subcomités te vormen, gelijk er reeds een te Rotterdam is opgericht.

De heer De Stoppelaar toonde foto's van het personeel, de ziekenzalen en de verpleegden in de beide ambulances te Brussel, welke dezer dagen in verschillende geïllustreerde bladen zullen worden opgenomen en waarvan prentbriefkaarten zullen worden vervaardigd; de opbrengst van de verkoop daarvan zou aan het ambulancewerk ten goede komen.

De beide behandelende dokters in de ambulances te Brussel zijn Belgen, die staan onder controle van Duitse militaire artsen.

Londen, 19 september. Mevrouw Latour, de vrouw van de directeur van het museum Oberof te Brussel, vertelt hier te Londen, dat Duitse officieren het museum hebben geplunderd. Ze hebben

kostbaarheden, porselein en schilderijen ten eigen bate meegenomen. Protesten bij de overheid gaven niets.

Uit Brussel.

Brussel, 15 september.

Uit mijn vorige brief, waarin ik u mijn tocht naar Mons en omstreken en mijn wederwaardigheden aldaar beschreef zal u gebleken zijn dat het niet alleen zeer moeilijk is sedert de laatste dagen Brussel te verlaten, maar ook dat een niet in militair uniform gekleed persoon op zijn tochten buiten de stad allerhande onaangenaamheden wachten, en tevens dat om allerlei redenen de militaire autoriteiten het verkeer per auto trachten te belemmeren of onmogelijk te maken.

De bepalingen waren tot dusver mild toegepast, de plotselinge ommekeer gaf dus te denken. Bij mijn thuiskomst had ik nog net gelegenheid een bericht aan de bevolking af te schrijven dat ik hier volledigheidshalve in zijn geheel laten volgen.

“Het verkeer van particuliere automobielen is, zonder bijzondere toelating, af te leveren door het Duitse kommandantschap, Wetstraat 6, verboden in de stad Brussel en omliggende gemeenten. Vergunningskaarten worden enkel in dringende gevallen afgegeven. Overtredingen tegen deze verordening worden met inbeslagneming der voertuigen gestraft. De Duitse troepen die rond Brussel opereren hebben bevel gekregen van de 15^e af te schieten op iedere wielrijder in burgerkleren. Deze maatregel moet genomen worden omdat het bewezen werd, dat de bezetting van Antwerpen gedurig door wielrijders omtrent de bewegingen onzer troepen onderricht werd. Ten tweede. Bezitters van reisduiven, die zich van deze niet op de 15^e 's middags ontdaan hebben alsook zij die door seinen of op welke

andere wijze ook trachten de Duitse militaire belangen te schaden, zullen volgens de krijgswetten worden gestraft.”

Getekend, de militaire gouverneur van Brussel

Vrijheer von Lüttwitz, generaal-majoor.

Het wordt er dus niet gemakkelijker op, al is de mogelijkheid ter verkrijging van een vergunningskaart nog altijd niet buitengesloten. Nauwkeurig moet bewezen worden dat een zeer dringend geval zich in ieder bijzonder geval voordoet, en daar dit geheel van de beoordeling der ambtenaren afhangt en sedert de laatste gebeurtenissen de Duitsers ten zeerste voor spionage beducht zijn, ligt het voor de hand dat het “dringende” niet of bij hoge uitzondering wordt ingezien en dus het verlaten van Brussel bijna tot de onmogelijkheden behoort.

Het is voor ieder die tussen de regels weet te lezen, gemakkelijk de oorzaak van deze verscherpte bepalingen te doorgronden. In weerwil van al de verzekeringen die door het bewind aan het volk werden verkondigd, dat zowel in het zuiden, aan en bij de Franse grenzen, als ten noorden van Brussel de bewegingen der Duitse troepen met succes werden voortgezet, wist men hier wel beter. De herhaalde uitvallen, door drie divisies van het Belgische leger buiten Antwerpen ondernomen, het bedreigen van de grote verbindingslijnen in Noord-België door die troepen mag dan een tijdelijk succes geweest zijn, het Belgisch-Engelse leger mag, volgens de officiële Duitse lezing, tot achter de fortelinie bij Antwerpen zijn teruggeworpen, een vaststaand feit is het dat het offensief der bondgenoten op dit gedeelte van het oorlogsterrein geenszins is gebroken en zonder twijfel bij de eerstvolgende zich voordoende gelegenheid zal worden hervat.

Men mag de waarde van deze operaties niet onderschatten. De haven van Oostende is nog steeds zoals de zeeweg daarheen in Belgisch-Engelse handen. Verliezen, munitie en levensmiddelen kunnen daar worden aangevoerd en aangevuld. De Duitsers moeten diensengevolge steeds zorg dragen op hun hoede te zijn en een niet onbelangrijk deel van hun troepen wordt onttrokken aan de strijdmacht in Frankrijk, van waar de berichten reeds lang niet meer zo optimistisch luiden als tot dusver.

Te Brussel, knooppunt van spoorwegen, vanwaar een dicht net van straatwegen naar alle richtingen leidt, in het midden gelegen tussen het Franse en het Belgische oorlogsterrein, is het de meer dan oppervlakkige beschouwer mogelijk zich enigszins een denkbeeld te vormen van de wisselvalligheden van het wapengeluk. Voor wie zich de moeite geeft nauwlettend toe te zien op het verplaatsen der troepen en de richting waarin zij zich begeven, voor wie hun sterkte of samenstelling weet te schatten of er de waarde van weet te bepalen is het niet al te moeilijk zich ongeveer een beeld te scheppen van hetgeen zich op Franse bodem of in België afspeelt. Daarbij bieden de officiële, door het Duitse gouvernement iedere dag bekend gemaakte berichten een niet te versmaden leidraad. Reeds deelde ik u in een vorige brief mee dat iedere overwinning van enige betekenis sedert mijn verblijf of mijn periodiek terugkeren te dezer stede zo spoedig mogelijk werd bekend gemaakt en de betekenis ervan gewoonlijk als toelichting volgde. Sedert de 13^e nu, dat is dus na de hervatte actie in Noord-België en de resultaten op de Franse linkervleugel, zijn de officiële berichten mat van kleur en weinig zeggend. Zij maken de indruk van iets te moeten mededelen, doch de ware toestand te verheimelijken. Aan voor dit oogenblik weinig betekeneende voorvallen, als bijvoorbeeld de ontvangst van kardinaal Mercier te Londen, de bevordering tot luitenant-generaal van de Duitse kroonprins, de gedachtewisseling over het gebeurde te

Leuven, wordt een plaatsruimte afgestaan die doet denken dat, nu ja, het nu eenmaal nodig is iedere ochtend een bericht de wereld in te zenden, omdat men dat tot dusverre steeds gedaan heeft. Van de eigenlijke krijgsbedrijven verneemt de bevolking evenwel nagenoeg niets. Het is te begrijpen dat deze aan een en ander beschouwingen vastknoopt die, gesteund door vage berichten en geruchten, de hoop doet herleven en reeds een heldere toekomst opent. Dat het uitvaardigen van bovenvermelde proclamatie daartoe meewerkt en de bevolking er iets in ziet wat geenszins de bedoeling is van het gouvernement, is in dat verband te verklaren. Het tijdstip waarop het bericht werd bekend gemaakt is voor velen mee de oorzaak van een blijmoedig commentaar.

Ik hoop dat het mij gelukt is door het bovenstaande u de kentering in de mening van een groot deel der Belgische bevolking te tekenen. Het is met het oog daarop en ook door andere kentekenen, die zo nu en dan aan het daglicht treden, dat naar mijn opvatting en zienswijze, wat de militaire operaties betreft, we thans op het dode punt zijn aangekomen. Naar welke zijde de weegschaal definitief zal overslaan, wie zal het zeggen? Zeker is het dat grote gebeurtenissen van verre strekking op til zijn en misschien op het ogenblik dat ik dit schrijf reeds hebben plaatsgehad. In dat geval voorzie ik, zoals men het bij u wel eens uitdrukt, het er van komen dat hier nog rare dingen gebeuren.

Nog heb ik u iets te melden over het werk van liefdadigheid en barmhartigheid dat door bemiddeling der Nederlandse kolonie te Brussel is tot stand gekomen en dat in hoge mate de belangstelling en steun verdient der landgenoten in het vaderland. Ik bedoel de oprichting van de Nederlandse ambulance die ik in staat was te bezoeken en wiens nuttig werken ik van nabij heb kunnen gadeslaan.

Bij het uitbreken van de oorlog kwamen op initiatief van het bestuur der Nederlandse Vereniging van Weldadigheid de voorzitters van onderscheiden andere verenigingen en corporaties als de Nederlandse Vereniging; de Nederlandse Vereniging Limburgia, de Vereniging het Vaderland en andere samen om te geraken tot het inrichten van een ambulance die haar vruchtbare en heilbrengende hulp niet slechts op het slagveld doch ook, en dit in hoofdzaak, zou verlenen door het verplegen van gewonden van iedere landaard der strijdvoerenden in een daarvoor op te richten hospitaal. Krachtig gesteund door de vertegenwoordiging van het moederland in de Belgische hoofdstad bleef een Nederlandse kamer van koophandel te Brussel niet achterwege haar medewerking te verlenen. Reeds de derde dag na het begin van de krijg, de 6^e augustus, was door ijverig samenwerken een organisatie tot stand gekomen die over niet minder dan 120 bedden kon beschikken. Hoogst verdienstelijk werk en niet genoeg te waarderen moeite gaven zich de heren dokter H. Obreen, Kamps, Holtappel, van Sorgen en meer, die bij hun uitgebreide werkzaamheden op ander gebied de tijd vonden zich ten volle aan de moeitevolle arbeid te wijden.

Grotendeels uit eigen middelen werden de grote kosten bestreden. De "Ambulance Hollandaise I" werd opgericht in de fabrieksgebouwen van de heer G. S. Kaufmann, rue Plantin 35, terwijl door de onbaatzuchtige hulp en medewerking van de heer Andriessse, de directeur der firma van den Bergh's Ltd. een gedeelte der machtige etablissementen in de rue de Bonne 68 ter beschikking werden gesteld. Beide ambulances werden ingeschreven bij het officiële Belgische Rode Kruis en ontvingen de nummers 147 en 151.

Als door een toverslag werden de gebouwen aan hun oorspronkelijke bestemming onttrokken en onder voorlichting en door de toewijding der dames mevrouwen Andriessse en Kaufmann, die dag en nacht in de weer waren om zo spoedig mogelijk hulp te bieden zodra deze zou

worden verlangd, waren er hospitalen in gereedheid gebracht die iedere kritiek kunnen doorstaan.

Bewonderenswaardig is het hoe met plaats en ruimte is gewoekerd, hoe zelfs het personeel der fabrieken meewerkte om alles te regelen. Zo werd de garderobezaal van Van den Bergh, waar tussen haakjes niet minder dan 300 personen werk vinden, ingericht tot, men mag zeggen, een model-operatiezaal. De smederij werd gemetamorfoseerd in een badkamer, het schaftlokaal in een ziekenzaal voor 27 bedden, een zaal waar een deel van het administratief personeel in gewone omstandigheden vertoeft, werd bestemd om 16 ongelukkige verminkten, een andere zaal om er nog eens 20 te herbergen. De liften werden voor het vervoer van gewonden ingericht, de drukkerij, tot zelfs de ijsfabriek zou in het vervolg worden dienstbaar gemaakt voor werken der menselijkheid. Onderkieren en linnengoed (mevrouw Andriesse toonde mij met de trots van iedere Hollandse huisvrouw de linnenkast), werden in de fabriek en door de fabrieksmeisjes (ik mag hier wel dames zeggen), eigenhandig gemaakt of hersteld.

In één woord schitterend is de leiding en de uitvoering, zo ook in de rue Plantin waar de Heer Kaufmann gesteund door zijn gade alles in het werk stelde om met iets voor de dag te komen dat in de ware zin van het woord op de naam hospitaal mag aanspraak maken.

Het medisch personeel der ambulance I staat onder de leiding van de bekende Belgische geneesheer dokter G. Dufort, aan wie zijn landgenoot, dokter Cantineau is toegevoegd; de eveneens Belgische dokters M. Rosman en G. van der Meerschen. Docter Rosman is een chirurg van naam, kozen de ambulance I als terrein van hun werkzaamheid. Zij vonden in de heren David Neuten, een te Parijs wonend Nederlander, en M. T. Nieuwenhuys als chef-ambulanciers krachtige medewerking.

Twaalf verplegers en evenzoveel verpleegsters werden aan de hospitalen verbonden; zij weer staan onder leiding der hoofdverpleegsters, wier namen ik hier niet wil weglaten, het zijn de Hollandse dames Christina van Wijk, Marie Willems, Neeltje Sprey, Marie Padmos, Pelosi van Wijk, Nagel en van Maurik, zomede zuster Anna Haanstra, die haar in de Balkanoorlogen opgedane rijke ervaring hier kan aanwenden. Een Belgische hoofdverpleegster Fernande Corin en haar Italiaanse collega Sophia Antonelli voltooien deze naamlijst.

De afmattende verplegingsdienst wordt door drie elkaar aflossende groepen, ieder van 8 personen, vervuld, die telkens onafgebroken 12 uren dienst doen, om dan 24 uren rustig te genieten; maar de dames Wirsch en Andriese, aan wie de loop van de huishoudelijke dienst met name de keuken en de bewassing is toevertrouwd en die onvermoeid door hen met pijnlijke zorg wordt waargenomen, zijn dag aan dag in touw te vinden, doch zoeken niet, de tijd enige rust te nemen.

Uit België.

Men schreef ons vrijdagochtend uit Vlaanderen:

De Indépendance Belge is het eerste Belgische dagblad, waarin onze troonrede van enkele kanttekeningen voorzien wordt; deze zijn zeer kort en welwillend; ze hebben ten slotte alleen voor Belgische lezers belang. Het blad eindigt met zijn grote dank uit te spreken voor alles wat bij ons gedaan is en nog gedaan wordt ten behoeve der Belgische vluchtelingen en maakt ook met erkentelijkheid melding van het besluit der Nederlandse Bank om Belgisch geld in te wisselen, hetgeen het blad een tastbaar bewijs van vriendschap noemt.

De Antwerpse ochtendbladen hebben een brief van 13 dezer, geschreven uit Oldebroek, aan minister Davignon en ondertekend door de pastoor van Moulant, J. Drees, B. Troquet, professor te Sint-Truiden, en F. Troisfontaine, vicaris te Visé. Er wordt een beschrijving in gegeven van de liefderijke behandeling, die de vluchtelingen overal in ons land hebben ontvangen, en uiting gegeven aan grote dankbaarheid. De brief bevat onder meer deze woorden: "Zodra wij op Nederlands gebied waren, zijn wij overal met het grootste medegevoel ontvangen en zelfs de minst bedeelde gezinnen hebben zich ons lot aangetrokken. Het zou zeer te betreuren zijn, indien men in België nog zou twifelen aan de meest hartelijke gevoelens, die de Nederlanders ten onzen opzichte koesteren. We zouden gaarne zien, dat deze verklaring werd opgenomen in de Belgische bladen, die nog verschijnen, zo nodig kunt gij, mijnheer de minister, gebruik maken van dit schrijven op de wijze, die u het nuttigst zal lijken."

Minister Davignon heeft aan de dagbladen afschrift van dit schrijven doen toekomen en daarmee een nuttig werk verricht.

Over het gevecht bij Dendermonde ontleen wij aan de berichten in de Antwerpse en Gentse ochtendbladen nog deze bijzonderheden. De Duitsers waren 7000 à 8000 man sterk. Het Belgisch geweer- en kanonvuur was weer buitengewoon moorddadig en moet de vijand grote verliezen hebben toegebracht. Van Belgische zijde worden 8 of 15 gewonden opgegeven. De Belgen maakten vier Duitse kanonnen buit. Strategische redenen voor deze hernieuwde aanval op het in puin liggende Dendermonde kunnen alleen deze zijn: of de vijand deed daarmee een hernieuwde poging om de Schelde over te trekken en in het Land van Waas de verbindingen tussen Antwerpen en het westen van België te verbreken, ofwel wilden de Duitsers door een hevige aanval ten zuidwesten der stelling Antwerpen de aandacht der troepen afleiden van bewegingen op hun verbindingslijn van Brussel naar het oosten. Dit laatste is het meest

waarschijnlijke. Meer of minder belangrijke schermutselingen worden gemeld uit Leeuwergem, Aalst, Herzele, Asse en Schendelbeke; ze houden verband met de systematische schoonmaak van het Vlaamse land.

Over het hernieuwde bombardement van Dendermonde schrijft het Handelsblad van Antwerpen nog. De Duitsers zijn woensdagavond nogmaals de stad Dendermonde binnengetrokken. Rond 5 uur begonnen zij te bombarderen. Onze troepen trokken zich terug op het grondgebied Grimbergen en staken de brug, die zij dinsdag over de Schelde gelegd hadden, in brand.

Het geschutvuur duurde voort tot laat in de avond.

Donderdagmorgen werd opnieuw geschoten

De inwoners, die zich nog in Dendermonde bevonden, zijn nu allen gevlucht

Gans de nacht hebben de Duitsers de nog overblijvende gebouwen der stad in brand gestoken.

Vluchtelingen verzekeren, dat zij de grote kerk, het stadhuis, de gevangenis en het gerechtshof hebben vernietigd.

Tot heden is het de vijand niet gelukt, de Schelde over te steken.

Dezelfde dag der inneming van Dendermonde was een Duitse afdeling afgezakt naar Appels, voorzien van kanonnen. Enige Duitsers gingen op verkenning tot aan de Schelde. Op de oever, langs Berlare, lag een wacht Belgische soldaten verschanst.

Zodra de Duitsers verschenen, werd er een salvo gelost, waardoor een officier der Duitsers een kogel in de mond kreeg, dwars door het hoofd, en dood neerviel, waarop de Duitsers de burgers

beschuldigden geschoten te hebben. Nochtans zagen zij de Belgische soldaten vluchten, daar zij te weinig in getal waren.

De Duitsers zijn daarop begonnen met deuren in te stampen; de burgers aan te houden en in de kerk op te sluiten. Dan hebben zij hun kanonnen opgesteld achter de kerk, gericht op de Rijkestraat, en zonder iemand te verwittigen een half uur lang gebombardeerd. Bij de eerste schoten vluchtte iedereen weg of verschool zich in de kelders.

Van de Limburgse grens.

Men meldt ons van gisteren uit Maastricht:

De passagiersboot van Luik naar Maastricht is hedenmorgen te Herstal door de Duitsers aangehouden en op dit ogenblik, 7 uur 's avonds, nog niet binnengekomen. Het uur van aankomst is anders ongeveer 12 uur. Men beweert dat er brieven mee over de grens gaan en dit verboden is. De vrachtboten, waarvan er twee geladen lagen, ondervinden veel last; deze hebben Nederlandse ambtenaren aan boord om te voorkomen dat er contrabande uitgevoerd wordt.

Leuvense kunstschaten.

Naar aanleiding van het geïllustreerde artikel, dat dokter Jan Kalf onlangs schreef in de Groene Amsterdammer over de verwoeste en nog gedeeltelijk of geheel behouden monumenten van Leuven, hebben, zo wordt uit Den Haag aan De Tijd gemeld, twee vermogende heren uit Rotterdam pogingen aangewend, om met vereende krachten van ook andere kunstliefhebbers het behoud dezer monumenten zoveel mogelijk te verzekeren.

Ze hebben zich hiertoe in verbinding gesteld met dr. Kalf en de architect Berlage. Hun voorlopig plan mocht de volle goedkeuring

wegdragen van zijne excellentie dr. Loudon, minister van buitenlandse zaken, en van de Belgische gezant te 's-Gravenhage. Daarna hebben zij gezamenlijk een verzoekschrift gericht aan de Duitse gouverneur te Brussel, generaal von der Goltz, dat hun moge worden vergund, uit eigen middelen de althans direct nodige voorzorgsmaatregelen te mogen nemen. De twee Rotterdamse kunstliefhebbers stelden voor dat doel reeds bij voorbaat een vrij aanzienlijke geldsom beschikbaar. Op het verzoekschrift is echter uit Brussel generlei antwoord ingekomen, ofschoon het daarheen met een officiële koerier was verzonden.

Achteraf blijkt uit de laatste berichten, dat de Duitse regering zich de zorg voor Leuvens monumenten en kunstschaten zelf wenst voor te behouden en daartoe reeds maatregelen heeft genomen.

Zondag 20/09/1914 - avondeditie

Een exchange-telegram uit Oostende verzekert, dat de Duitsers zich aan de Samber van Maubeuge tot Namen sterk verschansen. De correspondent heeft belangrijke veldversterkingen te Sobre, Thieu, Farciennes, Tamines en Floreffe gezien. Vele burgers zouden door de Duitsers tot werk als schansgraver gedwongen zijn.

Een Engels blad verneemt uit Oostende, dat onder de paarden van de Duitse troepen in het zuidwestelijk deel van België een epidemie is uitgebroken, die de Duitsers dwingt om tal van rijdieren af te maken.

Uit België.

Men schrijft ons uit Vlaanderen zaterdagochtend.

Generaal von Lüttwitz, die von der Goltz vervangen schijnt te hebben, tenminste in zover het de uitvaardiging van openbare bevelen betreft, heeft de bevolking bevolen de Belgische vlaggen in te halen. In zijn aangeplakt bericht zegt de generaal, dat deze vlaggen door de Duitse soldaten als een uittarting worden beschouwd. Om nu te beletten dat de troepen op eigen hand optreden, verzoekt hij de inwoners zelf de vlag op te bergen. De gouverneur, eindigt het stuk, heeft volstrekt geen plan de gevoelens en de waardigheid der inwoners te kwetsen. Zijn enige doel is de burgerij voor alle nadeel te vrijwaren.

Als antwoord heeft burgemeester Max doen aanplakken: Waarde medeburgers! Een heden aangeplakt bericht leert ons, dat de Belgische vlag die aan onze huizen wappert, door de Duitse troepen als een uittarting wordt beschouwd. Veldmaarschalk von der Goltz heeft anders in zijn proclamatie van de tweede september gezegd, dat hij niemand vroeg zijn vaderlandse gevoelens te verloochenen. Wij konden dus niet voorzien, dat het uiting geven aan deze gevoelens als beledigend zou worden beschouwd. Ik moet toegeven, dat de verzekering van het tegendeel in gematigde bewoordingen is opgesteld, met het kennelijke doel onze gevoelens niet te kwetsen. Toch zal zij daarom niet minder de vurige en fiere bevolking van Brussel diep smarten. Ik vraag aan deze bevolking een nieuw bewijs te geven van haar koelbloedigheid en grootheid van ziel, waarvan zij in deze smartelijke dagen reeds zoveel voorbeelden heeft gegeven. Laten wij ons op voorhand buigen onder het lot, dat ons wordt opgelegd; laten wij onze vlaggen inhalen om wrijving te vermijden, en geduldig het uur der herstelling afwachten.

De volgende morgen waren deze biljetten met wit papier beplakt ...

De bekende Gentse cargadoorsfirma John P. Best en C° heeft naar Antwerpen geseind aan de minister van spoorwegen, zeewezen, post

en telegrafie, dat zij al het mogelijke doet om geregelde stoomvaartverbindingen met Engeland te onderhouden en dat wel in het belang van de bevoorrading van het land en van het voortzetten der werkzaamheden in de fabrieken. Ze beklagt zich over de grote vertraging in verzending en ontvangst der Engelse post in België en verzekert, indien deze toestand voortduurt de geregelde verbinding niet te kunnen onderhouden, daar telegrafisch verkeer hiervoor niet voldoende is. Zij verzoekt de minister maatregelen te nemen dat de Engelse posten direct verzonden en bij ontvangst rondgedeeld worden, in plaats van deze eerste via Antwerpen te laten lopen, zoals nu gebeurt. Ook verzoekt de firma het stedelijk telefoonverkeer te herstellen.

De minister antwoordde telegrafisch op 17 september: vanaf morgen zullen de zendingen voor Londen te Gent en Oostende gegroepeerd worden. Herstel lokaal telefoonverkeer niet toegestaan door militaire overheid.

De regering gaat voort strenge maatregelen te nemen tegen die opper- en hoofdofficieren, die in deze moeilijke tijden blij hebben gegeven niet op de hoogte van hun taak te zijn. Het staatsblad van 14 dezer bevat de mededeling dat een luitenant-generaal, twee generaals-majoor en vier kolonels zijn ter beschikking gesteld "par retrait d'emploi", één der ergste straffen, waarmee een militair kan getroffen worden.

Maastricht, 20 september. Hedenmorgen werd het Rode Kruis opgebeld met de mededeling, dat er in Lanaken (ten N.W. van Maastricht, op Belgisch gebied, niet ver van de Nederlandse grens) gevochten werd, dat er gewonden waren, en of de auto er heen kon gaan.

Dr. Brockx ging er met een auto dadelijk op uit, maar kwam onverrichter zake terug. Wel was er gevochten, doch de Duitsers hadden hun gewonden meegenomen en aan Belgische kant was niemand gevallen. Dit komt overeen met wat ik hoorde, namelijk dat vrijdag ongeveer 200 Duitsers in Kanne waren en de weg naar Rekem vroegen. Ze waren op zoek naar Belgische patrouilles. Rekem nu ligt in de buurt van Lanaken.

De Belgen hebben in Lanaken de Duitse vlag neergehaald en de Belgische gehesen. Duitsers waren er om half twaalf niet meer te zien.

De boot van Luik is nog steeds niet aangekomen en heden is er dus ook geen vertrokken. De vrachtboot van de firma Schaepkens vertrok hedenmorgen, die van de firma Bonhomme ligt er nog. Deze durfde de tocht niet wagen, voor er iets van de passagiersboot bekend was.

Auto's voor Brussel over Tongeren en over Luik worden niet doorgelaten.